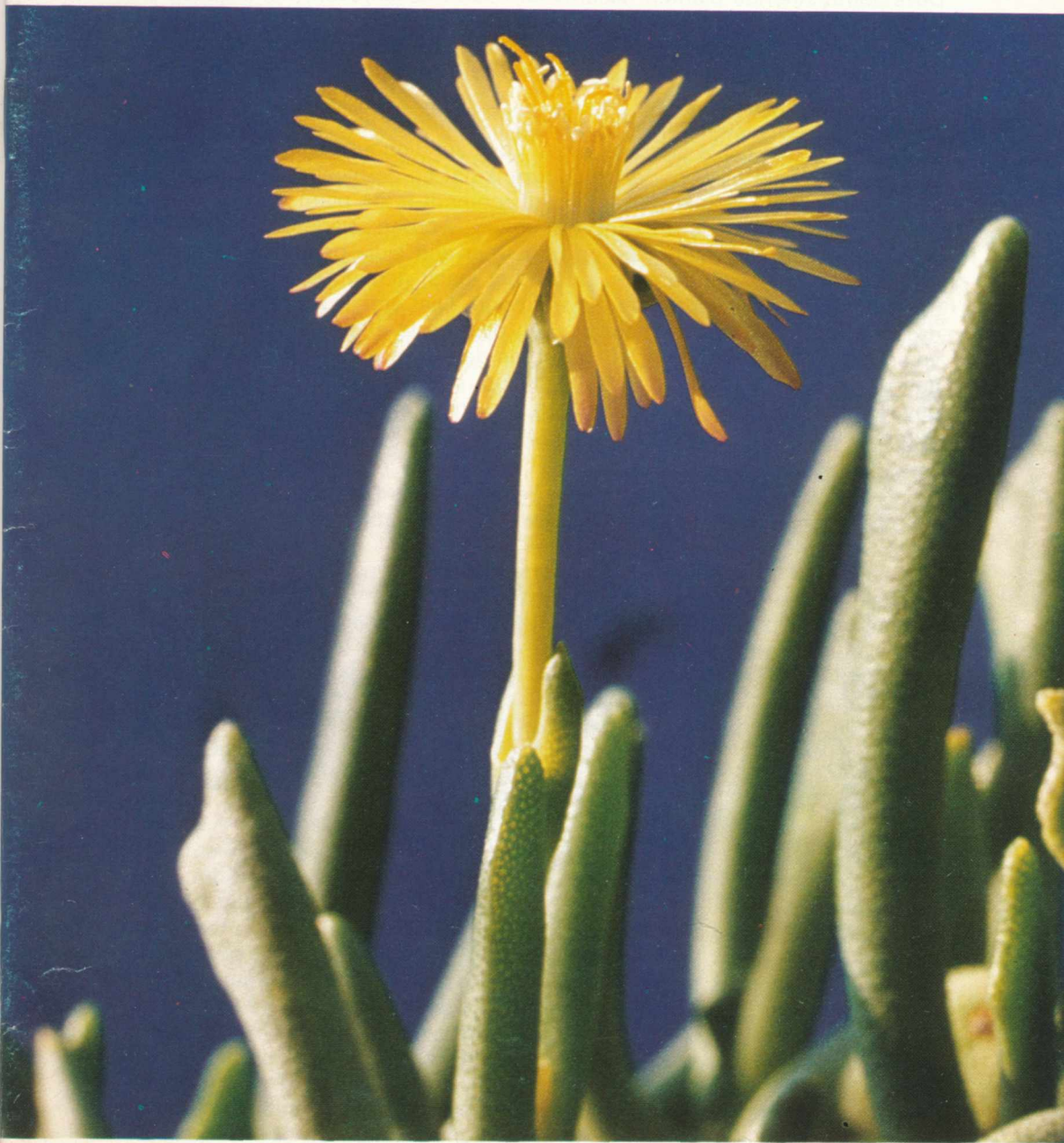


# succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING  
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN



**Hereroa stanfordiae** L. Bol.

Foto: A. de Graaf

ISBN 0039-4467

62ste JAARGANG  
No. 7  
JULI 1983

## Mesembryanthemaceae (XXXIII)

FRANS NOLTEE en ARIE DE GRAAF

### 55. *Halenbergia* (genoemd naar Halenberg, in de omgeving van Lüderitz)

Deze zoutminnende planten (slechts één soort beschreven, namelijk *H. hypertrophicum*) zijn waarschijnlijk niet in cultuur.

De planten vertonen veel overeenkomst met die uit het geslacht *Hydrodea* en worden door velen dan ook gerekend tot het laatstgenoemde geslacht. Beide zijn éénjarig.

Deze halofyten (zoutminnende planten) verlangen een vochtige, zanderige kleigrond die 1-1½% zout bevat. Volle zon, onder glas.

Een bijzonderheid bij *H. hypertrophicum* is dat na de bloei in de natuur, de plant snel van de wortel raakt. Op dat moment is de plant nog volkomen groen, dus niet verdord. Langzamerhand worden bladeren, takken en vruchten glazig van uiterlijk en na nog weer een tijdje beginnen de takken en bladeren te verschrompelen en op het laatst geheel te verdrogen. Ook de vruchten zijn dan grotendeels verdroogd. Niet echter de zaden. De verdroogde restanten van de plant worden over grote afstanden door de wind verspreid. Dikwijls zijn de droge vruchten dan al zo verweerd door de altijd aanwezige wind en de sterke zonbestraling, dat de vruchten in delen uiteen gevallen zijn en de zaden zich hebben verspreid. Kieming volgt nadat er regen is gevallen. In het betreffende gebied kan dat wel eens jaren duren. De



*Halenbergia hypertrophicum*

kiemkracht blijft evenwel behouden. Het vreemde is overigens dat geïmporteerde zaden bij ons snel hun kiemkracht verliezen. Waarschijnlijk is dit een gevolg van de bij ons heersende hogere luchtvochtigheid en lagere temperatuur met daarbij het ontbreken van zonbestraling op de zaden. Het zelfde verschijnsel doet zich voor bij het geslacht *Hydrodea*, dat zoals gezegd nauw verwant is.

**56. Hereroa** (genoemd naar de Herero's, inheemsen in Namibië, het land waar deze planten voor het eerst gevonden werden).

Als we de verschillende geslachten van de *Mesembryanthemaceae* als grote plantenfamilie bezien, bemerken we dat deze familie naar het uiterlijk in drie min of meer aparte groepen ingedeeld kan worden, te weten de struikmesems, de halfstruikjes en de vrijwel of geheel stamloze geslachten. Deze groepen zijn vanzelfsprekend niet exact te onderscheiden. Er zijn allerlei overgangsvormen en bij het vaststellen of een geslacht tot de halfstruiken of de stamlozen behoort, maakt men al gauw een vergissing. Dikwijls blijken planten, die men aanvankelijk aanzag voor stamloos, na verloop van soms jaren een duidelijk stammetje te vormen. Tot deze laatste groep behoort het geslacht *Hereroa*. Vooral als men *Hereroa*'s van zaad opkweekt en de oudere planten niet kent, denkt men met stamloze Mesems te doen te hebben. Eerst op latere leeftijd - de ene soort eerder dan de andere - worden duidelijke stammetjes met vertakkingen gevormd. Ook niet alle soorten vormen uitgesproken lange stammen zoals bij de zogenaamde echte struikmesems; vele soorten hebben, ook na vele jaren, slechts een onbeduidend stammetje.

De stammetjes zijn stug, evenals de zijtakken en de na de bloei verdrogen de bloeistengels.

De groene bladeren zijn kruisstandig geplaatst en hebben alle een langgestrekte vorm. Ze zijn vrij zacht en bezet met talloze wratjes die de bladeren een ruw uiterlijk geven. Veelal zijn de bladeren aan de top zijdelings samengedrukt, dus min of meer kielvormig. Aan de basis zijn de bladeren enigszins met elkaar vergroeid. De bloemen zijn vrij groot (tot 4 cm in diameter) en verschijnen aan een, voor Mesems, lange bloemsteel; soms alleen, soms met enkele tegelijk. De bloemkleur is overwegend geel in allerlei nuances; een enkele soort heeft witte bloemen. De gele bloemen verbloeien dikwijls tot roze. In het algemeen openen de bloemen zich 's middags, alhoewel ook nachtbloeiers voorkomen. In dat geval zijn de bloemen geurend.

*Hereroa*'s zijn planten die in de kas gekweekt dienen te worden of op de vensterbank op het zuiden. 's Winters verlangen ze een matig warme standplaats (ca. 10° C) en moeten dan gedurende deze rustperiode eenmaal per maand een klein beetje water op het schotelkje krijgen om algehele verdroging te voorkomen.

De planten kunnen uitstekend gezaaid worden en bloeien dan meestal reeds in het tweede jaar. Ook stekken gaat goed als men er maar voor zorgt de stekken te snijden van takjes die nog niet geheel verhout zijn.

Als potgrond kan het gebruikelijke vrij schrale, goed doorlatende grondmengsel dienst doen.

Het verspreidingsgebied van het geslacht *Hereroa* is vrij omvangrijk en ligt voornamelijk in de Kaapprovincie en in Namibië.

Van de soorten noemen wij u: *H.glenensis*, ca. 10 cm hoog, bloemen glanzend geel, 3 cm; *H.incurva*, ca. 5 cm hoog, stoelend, bloemen goud-

geel, tot 6 cm  $\phi$ ; *H. muirii*, 6 à 7 cm hoog, bloemen geel, 2 cm; *H. rehnel-tinana*, ca. 15 cm hoog, bloemen geel, 2 cm; *H. stanfordiae*, ca. 10 cm hoog, geel bloeiend, 3½ cm  $\phi$ ; *H. tugwelliae*, 6 à 8 cm hoog, bloemen geel, 5 cm  $\phi$ .

(wordt vervolgd)

Finlandplein 5, 3244 AE Nieuwe Tonge  
Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht

## **Lobivia wrightiana** Backeberg

GOTTFRIED WINKLER

In zijn werk "Die Cactaceae", Band III, p. 1458 e.v. plaatst Curt Backeberg zijn *Lobivia wrightiana* in de buurt van *Lobivia backebergii* (Werd.) Bckbg. Aan deze beide, in het noordelijke verspreidingsgebied van *Lobivia* te vinden soorten, voegt Backeberg nog drie andere taxa toe, die echter uit Noord-Argentinië, het zuidelijk deel van het *Lobivia*-areaal stammen. Het gaat hier om *Lobivia iridescens* Bckbg., *Lobivia marsoneri* (Werd.) Bckbg. en *Lobivia rubescens* Bckbg.

In feite zijn *Lobivia backebergii* en *Lobivia wrightiana* nauwer aan elkaar verwant; al op de beide foto's op pag. 1460 van "Die Cactaceae", Band III is de enge verwantschap van deze beide soorten goed te onderkennen. De drie planten uit Argentinië horen echter niet in de onmiddellijke verwantschapsgroep van *Lobivia backebergii* thuis.

De nieuwbeschrijving van *Lobivia wrightiana* werd gepubliceerd in Curt Backeberts "Blätter für Kakteenforschung", 1937-12.

De bij deze nieuwbeschrijving gepubliceerde foto, die één enkel, bloeiend exemplaar toont, heeft Backeberg ook in zijn "Die Cactaceae" afgedrukt. Duidelijk is op deze foto zowel de karakteristieke lange middendoorn, als ook de enigszins trechtervormige bloem met zijn lange bloembuis te zien. In zijn catalogus "10 Jahre Kakteenforschung" voert Backeberg in 1937 ook een "var. *brevispina*" op, eerst nog zonder Latijnse diagnose. Deze wordt pas in 1956 in zijn "Descriptiones Cact. Nov." gegeven. Het bestaanrecht van deze variëteit staat niet ter discussie, het verschil zit in het ontbreken van middendoorns. Men kan echter planten vinden, die in hun jeugdfase geen, maar als oudere planten wel de lange, meestal naar de schedel gebogen, middendoorns vertonen.

Wat de planten zo mooi en geliefd maakt, zijn de sierlijke bloemen met hun lange en dunne bloembuis. Hun kleur is karakteristiek, van buiten bleek-rozegroen, van binnen lila; de bloemblaadjes zijn lang en smal, bloembuis en vruchtbeginsel nauwelijks behand.

Als vaderland geeft Backeberg in zijn nieuwbeschrijving Centraal Peru, Mantaro-dal op, in "Die Cactaceae" meer gedetailleerd met "boven Mariscal Caceres".

In de zeventiger jaren bracht een aankondiging van een Duitse cactusimportfirma nogal wat opzien teweeg onder de *Lobivia*-liefhebbers. Onder het verzamelnummer KK 641 werd daar een door Karel Knize in Chili verzamelde *Lobivia* verkocht, die de provisorische naam *Lobivia chilensis* kreeg. De kopers van deze planten ontdekten al snel de grote gelijkenis met de vanouds bekende *Lobivia wrightiana*. De in een zending importplanten, die



*Lobivia wrightiana*, een  
oude cultuurplant



*Lobivia wrightiana*  
KK 788



*Lobivia recondita* nom. nud.  
KK 790



*Lobivia chilensis*  
nom. nud.  
KK 641

Foto's van de  
schrijver



*Lobivia ollachea*  
nom. nud.  
KK 645

Walter Rausch onder ogen kwam, ontvangen planten van *Lobivia chilensis* vertoonden uniform kleinere en intensiever gekleurde bloemen dan *Lobivia wrightiana*, terwijl zij ook een roze stempel, in tegenstelling tot de helgele stempel van Backeberg's soort, bezaten. In zijn driedelige werk "Lobivia" handhaaft Rausch deze verschillen en plaatst *Lobivia chilensis* als gelijkwaardig taxon naast *L. wrightiana*, hoewel de naam *Lobivia chilensis* nooit geldig gepubliceerd is.

Zijn revisie van de vele Lobivia-namen, die zich mettertijd opgehoopt hebben, stopt ook niet voor het verwantschapscomplex van onze *L. wrightiana*. *Lobivia backebergii* werd als oudste naam de type-soort van deze groep en *L. wrightiana* werd omgecombineerd tot variëteit daarvan, evenals *L. chilensis*.

In het derde deel volgt dan een verdere verandering, die de verwantschapsfeiten beter weerspiegelen. "*Lobivia backebergii* v. *wrightiana*" en "*Lobivia backebergii* v. *chilensis*" worden: "*Lobivia backebergii* ssp. *wrightiana*" resp. "*Lobivia backebergii* ssp. *chilensis*".

In het vierde deel van zijn boek "Kakteen in Südamerika", pag. 1332, brengt Friedrich Ritter het in 1957 door de Japanner Y. Ito opgestelde geslacht *Neolobivia* opnieuw tot leven.

In dit geslacht worden verscheidene Lobivia's uit Peru samengebracht en *Lobivia wrightiana* wordt de typesoort van dit geslacht. Of de naam "*Neolobivia wrightiana*" bij de liefhebbers beter zal inburgeren dan de naam "*Lobivia backebergii*" ssp. *wrightiana*" zal de toekomst moeten leren.

Nu echter nog even terug naar de dubieuze *Lobivia chilensis*. De door Karel Knize opgegeven vindplaats van KK 641 is Tacora, dat ligt nabij de plaats, waar de grenzen van Chili, Peru en Bolivia samenkomen. Daar de afstand tot het Mantarodal, de standplaats van *L. wrightiana*, verhoudingsgewijs groot is, was Walter Rausch, wiens interesse voor Lobivia's bekend is, zeer geïnteresseerd in de planten van deze vindplaats. Dus werd de vulkaan Tacora als doel voor één van zijn volgende reizen naar Zuid-Amerika gekozen.

Dit gebied is echter politiek weinig stabiel. Derhalve vond Rausch niet de gezochte planten, maar ondervond in plaats daarvan aanzienlijke moeilijkheden. De gezochte planten waren de bevolking van deze streek niet bekend. Daardoor wordt de opgave van een Chileense vindplaats voor een Lobivia zeer twijfelachtig. Ik persoonlijk geloof niet, dat de naam "*Lobivia chilensis*" een volgende herziening van het geslacht Lobivia zal overleven. Een nauwe verwant van *L. wrightiana* is Friedrich Ritters *Lobivia* (resp. *Neolobivia*) *winteriana*, die in hetzelfde gebied als *L. wrightiana* maar dan in de lager gelegen delen, groeit. *L. winteriana* onderscheidt zich van *L. wrightiana* door de solitaire groeiwijze, de kleinere onderlinge afstand tussen de areolen, de meestal kortere bedoorning en vooral door de veel grotere en wat donkerder bloemen.

Voor een verdere vergroting van het aantal synoniemen zorgde alweer Karel Knize. Planten, die ik ontving van KK 790 onder de naam *Lobivia recondita* n.n. en KK 645 als *Lobivia ollachea* n.n., alle importplanten, behoren zonder twijfel tot *L. wrightiana*. Bij deze planten vindt men zowel grote als ook kleinere bloemen, feller gekleurde en donkerder tinten van de bloemdekblaadjes, geelachtige en roze stempels. De kenmerken van *L. chilensis* treden dus tamelijk willekeurig op, ook bij planten, waarvan de vindplaatsen volgens Knize in Peru liggen. Voor KK 645 wordt Paucartambo, voor KK 790 Huancavelica als vindplaats opgegeven.

Sinds kort heet ook KK 1021 met als standplaats Irchus, Cuzco, *Lobivia ollachea* en dit voorjaar bood Knize zaad van *Lobivia wrightiana* v. *brevispina* aan onder KK 1545, waarvan mij de standplaats nog niet bekend is. Van deze beide KK-nummers heb ik nog slechts zeer kleine zaailingen, die noch wat betreft de soort, noch wat betreft hun variatiebreedte, te determineren zijn. Dit is een kwestie van afwachten.

KK 788, met standplaatsopgave Rio Mantaro, is volgens mij een tamelijk kort- en fijnbedoornde vorm van *L. wrightiana*.

In cultuur levert *L. wrightiana* geen problemen. Omdat de meeste planten willig en rijk spruiten, is de vermeerdering, in het bijzonder van fraai bedoornde planten, alleen al daardoor gewaarborgd. Uit zaad groeien de planten gemakkelijk en zonder problemen op en dikwijls zijn kleine planten al bloeirijp.

*Lobivia wrightiana* ontvouwt haar volle schoonheid, wanneer men de planten in grote groepen kweekt en meerdere groepen een groot tapijt vormen. Zo'n Lobiviatapijt kan wel een halve vierkante meter groot worden en biedt in het voorjaar, wanneer de bloei valt, een heerlijk schouwspel.

Breitenfurter Straße 548/1/5, 1238 Wenen, Oostenrijk.

Vertaling: A.B. Pullen

## Problemen bij de cultuur van Stapelia-achtigen (Stapelieae) (Slot)

P. DEKKER

Als eerste dan maar *Stapelia*: deze geeft niet al te veel problemen in de cultuur en is ook niet zo vatbaar voor zwartrot. De bloemen zijn vrij groot en verschijnen meestal alleen of met meerdere tegelijk aan de basis en zijn vrij lang gesteeld. De meeste soorten hebben vrij forse, grote stammen en ze bloeien gemakkelijk. In dit geslacht komen we vrij veel hybriden tegen en dat kan niet alleen aan de kwekers worden verweten; ook in het land van herkomst komen we die in groten getale tegen.

De soort *Stapelia gigantea* kan wel op de grootste bloemen bogen, met een diameter tot  $\pm 35$  cm! Een goed geslacht om mee aan te vangen voor beginners, zelfs in de vensterbank zijn deze nog met succes te kweken.

*Caralluma*: een vrij uitgebreid geslacht, dat goed kenbaar is aan de plaatsing van de bloemen. Deze zijn ook veel kleiner dan die van de meeste *Stapelia*'s en verschijnen of aan de top of op de nieuwgroei van een ouder stammetje, meestal met trossen tegelijk. Bij dit geslacht komen we werkelijk juweeltjes van bloemen tegen in diverse kleurschakeringen. Over het algemeen geven deze planten wat meer problemen en er zijn ook soorten die we maar beter kunnen enten, willen we succes hebben met de cultuur.

Het stekken geeft evenmin onoverkomelijke moeilijkheden. Sommige bloemen verspreiden een vreselijk sterke aasgeur, o.a. *Caralluma lutea* (= *Orbeopsis lutea* ssp. *lutea*).

We vervolgen ons verhaal met *Huernia*, genoemd naar een Hollander, Justus Heurnius, die deze planten als eerste naar Europa heeft gebracht en ze door middel van tekeningen in de diverse tijdschriften ter kennis van de liefhebbers bracht. Dit zijn over het algemeen niet de planten die ons de

meeste problemen bezorgen. De bloemen zijn klokvormig, verschijnen aan de basis van de plant en de planten kunnen enorm lang en rijk bloeien. Soorten als *Huernia boleana* en *H. brevirostris* bloeien het hele seizoen door en laten zich zowel door zaaien als door stek goed vermeerderen. De stammetjes zijn aanmerkelijk kleiner dan die der meeste *Stapelia*'s en kunnen soms vrij grote groepen vormen. Bij de *Huernia*'s komen we tussen de punten van de slippen der bloemen nog eens 5 minder ontwikkelde punten tegen, een goed kenmerk van dit geslacht!

**Tavaresia** of **Decabelone**. De juist naam schijnt nu toch weer *Tavaresia* te moeten zijn. De bloemen lijken op het eerste gezicht heel anders van samenstelling en zijn meer bekervormig. Dit is beslist niet het gemakkelijkste geslacht; het bewortelen van stekken geeft ook vaak problemen, zodat het maar beter is deze als kleine plant al te enten. In een zomer als die van afgelopen jaar willen ze wel goed en soms zelfs rijk bloeien, maar een normale Hollandse zomer wil wat dat betreft wel eens problemen geven.

De bloemen verschijnen aan de basis van de plant en kunnen tot  $\pm 15$  cm lang worden, tenminste bij *Tavaresia grandiflora*, de bloemen van de andere soorten blijven beduidend kleiner. Houdt deze planten ook 's winters droog en licht, anders zult u er niet lang plezier van hebben.

Dan komt het geslacht *Piранthus*, kleine, zodevormende planten, die bijzonder rijk kunnen bloeien. Wel zijn de bloempjes klein vergeleken bij die van *Stapelia* en van *Huernia*, maar ze zijn prachtig getekend en door hun bloeiwilligheid bijzonder aantrekkelijk voor de liefhebber. Ze zijn niet al te moeilijk in de cultuur en zijn zowel door zaaien als door stekken probleemloos te vermeerderen. Dit geslacht bestaat uit kleine meestal kogelvormige plantjes, die zich bijzonder goed lenen voor het uitplanten in grote, platte schalen. De bloemen verschijnen op de hele plant, wel op de nieuwgroei, maar dan niet alleen aan de basis of op de top.

**Duvalia**. Een geslacht dat direct opvalt door zijn vreemd gevormde bloemen die soms aan een stuurrad doen denken. Bekijken we ze wat aandachtiger dan zien we echter al gauw dat we ook hier met *Stapelia*-achtigen te doen hebben.

De bloemkleur is meestal donker- tot chocoladebruin, de bloemen zijn van een aparte schoonheid en verschijnen vaak in groten getale.

Dit is geen echt moeilijke plant in de cultuur; zowel het stekken als het zaaien gaan meestal zonder problemen. Zelfs in de vensterbank zal *Duvalia* bij een goede verzorging de liefhebber met zijn bloemen belonen!

**Echidnopsis**. Dit geslacht bestaat uit kleine, dunne, meestal kruipende of half opgericht, bruingrijze stammetjes. Ze zijn niet glad, maar hebben eerder een doornig uiterlijk. De bloemen zijn klein, en het is dus voor de liefhebber een minder aantrekkelijk geslacht. Toch kunnen ook deze bijzonder mooi zijn als ze bloeien; dat zien we pas goed op een vergroting of onder een loupe! Ook deze planten zijn in de cultuur niet al te moeilijk; ze groeien en bloeien bij een goede verzorging uitstekend en laten zich door zaaien en stekken goed vermeerderen. Voorts bezitten ze ook nog kwaliteiten als entstam, althans enkele fors groeiende soorten zoals o.a. *Echidnopsis obscura* en *Echidnopsis serpentina*. De levensduur van *Echidnopsis* is aanmerkelijk langer dan die der *Stapelia*'s, en ook daarom prefereer ik deze soorten als entstam voor *Hoodia* en *Trichocaulon*.

Tenslotte dan nog de geslachten *Hoodia* en *Trichocaulon*, de meest gezochte, maar wel degene die de meeste problemen met zich meebrengen in de cultuur. *Hoodia*'s lijken niet zo erg veel op de overige *Stapelia*-achtigen, ze hebben een blauw-grijze kleur, een doornig uiterlijk en ook de vrij grote,

*Caralluma dummeri*



*Caralluma sprengeri*

Foto's:  
A. de Graaf

*Caralluma burchardii*



*Tridentea pachyrhiza*  
(voorheen: *Stapelia pachyrhiza*)

schotelvormige bloemen zijn afwijkend van vorm. Het bewortelen van stekken is hier wel een probleem, wil dat lukken dan moeten én temperatuur én licht optimaal zijn. Houdt deze planten droog, en geef ze slechts wat water op een schotel onder de pot, en zet ze zo hoog mogelijk in de kas, vlak onder het glas, zodat ze zoveel mogelijk kunnen genieten van licht en warmte. Lucht verder zoveel mogelijk, ook frisse lucht is heel belangrijk voor deze planten!

Bij een verdere goede verzorging zullen ze dan hun bloemen geven, die meerdere dagen open blijven. Ent deze planten zo vlug mogelijk, ze laten zich als zaailingen al goed enten en groeien - vooral op *Echidnopsis* - meestal vrij goed door. Planten van dit geslacht houden wel van de felle middagzon, die behoeven we echt niet te schaduwen want ze beginnen zich pas in hun element te voelen als wij onze kassen ijlings verlaten vanwege de hoge temperatuur. Ook gedurende de winter zo droog en licht mogelijk plaatsen, dan komen ze ook deze periode wel goed door. Jammer dat van deze planten zo weinig zaden worden aangeboden, het blijft erg moeilijk om deze te bemachtigen. Zelfs in het land van herkomst - Zuidelijk Afrika en Namibië - schijnen zaden van Hoodia's erg schaars te zijn.

Als allerlaatste dan *Trichocaulon*, deze planten hebben een volkomen afwijkend uiterlijk ten opzichte van de eerder behandelde Stapelia-achtigen, de stammetjes zijn namelijk kogelvormig. Ze kunnen soms vrij groot worden, tot  $\pm 75$  cm toe en vanaf de basis spruiten. De bloemen zijn maar klein, met een diameter van hoogstens 1 cm, zelden groter. Dit is wel het meest gezochte geslacht maar brengt tevens de meeste problemen mee. Enting van zaailingen lijkt me de beste oplossing, stekken is uiterst moeilijk zo niet onmogelijk. De bloempjes verschijnen aan de top van de plant, vaak in een groot aantal. De verdere behandeling komt overeen met die van Hoodia. Geen planten voor een vensterbankliefhebber en evenmin voor een beginner. Aan zaden is nauwelijks te komen, jammer, want het zijn bijzonder aantrekkelijke planten, die ondanks de vele problemen de liefhebber erg aanspreken, mogelijk juist daardoor!

Hopelijk komen de Stapelia-achtigen wat meer in de belangstelling, ondanks de soms verfoeilijke geur van de bloemen zijn de vormen en kleuren ervan wel zo apart en interessant, dat geen enkele liefhebber deze planten om die reden uit zijn verzameling zal weren. De vele problemen bij de cultuur van deze plantengroep, vormen toch voor elke goede liefhebber een uitdaging waar hij niet aan voorbij kan gaan, zonder zijn prestige te schaden.

St. Pieterstraat 27, 4331 ET Middelburg

## Oogsten van Cactuszaad

LUDWIG BERCHT

Regelmatig komen vragen naar voren wanneer en hoe zaad geoogst moet worden en hoe men het schoon krijgt. Daarop wil ik ingaan, alhoewel mijn gezichtsveld enigszins beperkt is doordat ik alleen kan spreken voor de soorten cactussen die ik zelf heb. Toch is het met enig gevoel en eigen inzicht te generaliseren.

Tijdens de bloei is de bloem kruisbestoven met een soortgenoot. Ook bij zelffertiële planten is kruisbestuiven nuttig voor een zekere variabiliteit binnen de soort/variëteit. Het resultaat van de bestuiving zal zijn dat de plant overgaat tot vruchtzetting.

Een veel voorkomend euvel is dat men te vroeg wil oogsten. Het zaad aanwezig in de vrucht heeft zijn tijd nodig om te rijpen. De vrucht geeft, elk op zijn eigen wijze, aan wanneer het rijp is. Er zijn vruchten, die verkleuren, indrogen, openbarsten, los gaan zitten, enz. In zijn algemeenheid, laat de vrucht zo lang mogelijk zitten.

Een vlezige bes, die niet openbarst, zal eerst meestal verkleuren en dan na enige tijd slap worden. Ze is dan rijp voor de oogst. Een openbarstende bes laten we rustig aan de plant indrogen. Vruchten, die verdrogen zonder open te barsten, laten we geheel droog worden.

Bij het verwijderen van de al dan niet ingedroogde of opengebarsten vruchten kan het voorkomen, dat veel zaden op de plant blijven liggen. In de literatuur worden vele apparaatjes beschreven om deze zaden te verzamelen. De meeste berusten op het opzuigen via een glazen buisje (Pasteurse pipet). Planten in pot kunnen ook simpelweg boven een stuk papier schuin gehouden worden en de zaden er dan met een kwastje afborstelen.

Tenslotte zijn de zaden, soort bij soort, geoogst. Dan komt nog het schoonmaken ervan. Hoe men het schoonmaken van grote partijen moet uitvoeren, moet men zelf maar uitzoeken. Hier geef ik slechts enkele mogelijkheden voor de paar bessen per soort, die de doorsneeliefhebber zal oogsten. Totaal ingedroogde of opengebarsten vruchten waarbij de zaden los komen te liggen zijn het eenvoudigst. De droge vrucht wordt kapot geknepen waardoor de zaden vrijkomen. Hoe de restanten van de vrucht verwijderd worden hangt van het zaad af. Bij sommige kan het door zachtjes te blazen, bij andere door het van een papier selectief over te schudden. Een persoonlijke ervaring: als men het geheel zachtjes in de handpalm wrijft en dan voorzichtig afschudt blijven vooral de vruchtdeeltjes aan de hand zitten. Vlezige bessen behandel ik als volgt: het vruchtvlees inclusief de zaden worden met een mesje uit de vrucht gehaald en enigszins fijn gewreven (natuurlijk zodanig dat niet de zaden beschadigd worden). De ontstane pulp wordt in water gedaan en hieraan voeg ik een paar druppels afwasmiddel toe. Een paar keer omroeren en een half uurtje laten staan. De goede zaden liggen dan op de bodem. Voorzichtig de vloeistof afgieten en het restant naspoelen met schoon water. Uitspoelen in een zakje gemaakt van een nylonkous (een panty is ook goed, hoor) gaat uitstekend. Daarna de zaden te zamen met een klein beetje water uitspreiden op een krant en laten drogen. Nadat de krant droog is, de zaden losmaken door licht te wrijven. De zaden verzamelen en voorzien van hun naam. Hebt u er meer dan u zelf zult uitzaaien, doe er dan een ander een plezier mee of stuur het op naar het Clichéfonds tot vreugde van voor u onbekende liefhebbers en ter ondersteuning van ons aller Succulenta.

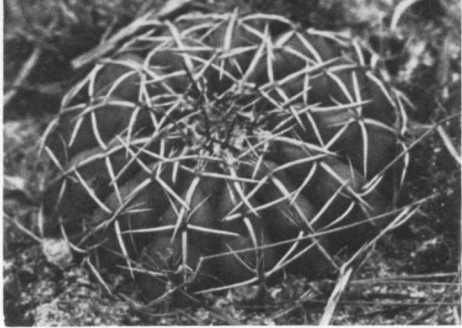
*Mauritshof 124, 3481 VN Harmelen*

## **Op reis door Brazilië - 1980**

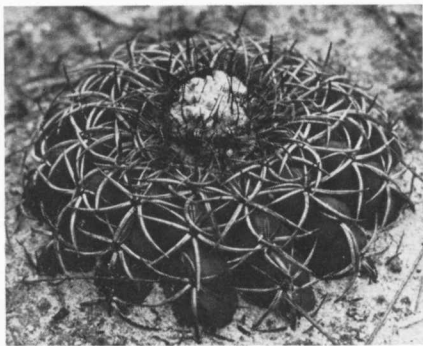
B.J.H. BRAAMHAAR

Door het slechte weer tijdens de vorige trip waren vele vragen opengebleven en tochten vervallen. Een aantal hiervan stonden op het verlanglijstje

1



2



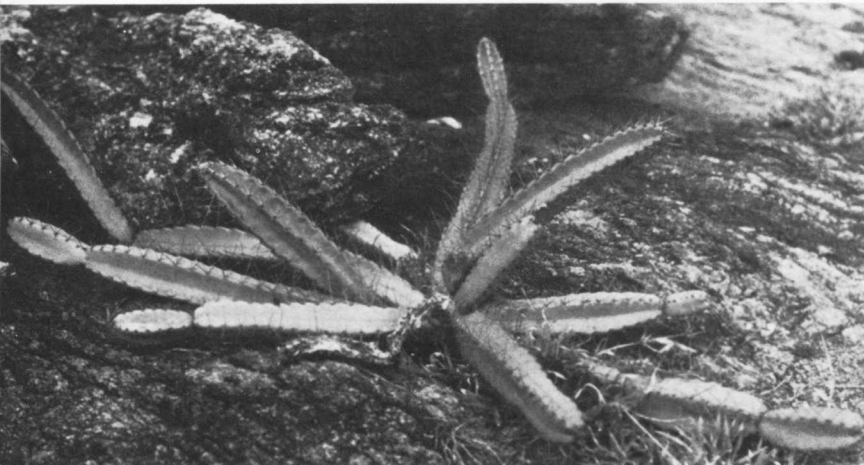
4



3



5



6

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

**BESTUUR**

Voorzitter: H. Koningsveld, Verl. Emmastraat 34, 6673 XD Amelst.

Vice-voorzitter: M.M.M. Jamin, Jan Oomsstraat 6, 5324 BB Ammerzoden.

Secretaris: C.A.L. Bercht, Mauritshof 124, 3481 VN Harmelen. Tel.: 03483-2300.

2e Secretaresse: Mevr. J.M. Smit-Reesink, Pr. W. Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel.: 08389-7551.

Penningmeester: G.W. Leive, Prof. F. Andreaelaan 93, 3741 EK Baarn. Tel.: 02154-15645. Giro-rek.: 680596

t.n.v. Succulenta te Baarn, resp. bankrek. 55.32.38.981 bij Algemene Bank Nederland t.n.v. Succulenta te Baarn. Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodienst t.n.v. Succulenta te Baarn.

Alg. Bestuurslid: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

Alg. Bestuurslid: F. Maessen, Kempke 3, 6075 AN Herkenbosch.

**LEDENADMINISTRATIE**

Administrateur: P. Dekker, St. Pieterstraat 27, 4331 ET Middelburg. Inlichtingen over en aanmelding van lidmaatschap, tevens propagandafolders. Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 35,-, voor leden in België Bfrs. 625 en voor leden elders wonende f 45,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs. 135.

**MAANDBLAD**

Redacteur: J.H. Defesche, Kruislandseweg 20, 4724 SM Wouw. Tel.: 01658-1692.

2e Redacteur: Th. Neutelings, Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal. Tel.: 01650-36081.

Verenigingsnieuws: C.A.L. Bercht. Sluitingsdatum 15e van de maand voor het verschijnen.

Vraag en Aanbod en Advertenties: Mevr. J.M. Smit-Reesink. Sluitingsdatum: 15e van de maand voor het verschijnen.

**ANDERE BELANGRIJKE ADRESSEN**

Buiningfonds: A. de Graaf, Finlandplein 5, 3244 AE Nieuwe Tonge.

Bibliotheek: J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen. Katalogus f 1,50 te bestellen op girorek. 1345616 t.n.v. J. Magnin.

Clichéfond: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

Diatheek: H.M.S. Mevissen, Dinantstraat 13, 4826 LH Breda. Tel.: 076-875076.

Ruilen zonder Huilen: H. Leusink, Griftweg 15, 6745 XD Ede. De Klomp. Tel.: 08387-1794.

**HET BOEK "DISCOCACTUS" DOOR A.F.H. BUINING**

Het boek omvat 224 pagina's met 60 kleurenfoto's, 84 zwart/wit foto's, 33 tekeningen, 6 landkaarten en twee sleutels tot de soorten. Te bestellen door storting van f 30,- op girorek. 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds, Ammerzoden, onder vermelding van "Discoboek".

Nog slechts voorradig zijn de Duitse en Engelse versie.

**VERKOOP VERENIGINGSARTIKELLEN**

001 Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten. 3e Druk 1981. Prijs f 6,- per stuk. (Bij 10 of meer exemplaren f 4,50 per stuk).

002 Bewaarbanden voor Uw tijdschriften. (Een jaargang per band). Prijs f 16,- per stuk. (Bij 10 of meer stuks f 13,- per stuk).

003 Verenigingsspeld in broche-vorm.

004 Verenigingsspeld als steekspeld. Prijs f 4,- per stuk. (Bij 20 of meer stuks f 3,50 per stuk).

005 Affiche in vier-kleuren-druk voor veel doeleinden bruikbaar. Mag door de afdelingen doorverkocht worden voor f 2,50/stuk. Prijs f 1,- per stuk. (In verband met de hoge kosten van verzending en verpakking is de prijs dan ook exclusief).

006 Ansichtkaarten per set van 10 met afbeeldingen van succulenten. Prijs f 2,50. (Bij 10 sets of meer f 2,- per set). Mogen door de afdelingen doorverkocht worden.

Bestelling kan geschieden door storting of overschrijving van het totaal bedrag op girorek. 3742400 van Succulenta afd. Verkoop, Kempke 3, 6075 AN Herkenbosch.

U kunt volstaan met het vermelden van het aantal en de artikelnummers.

Eventuele informatie wordt U gaarne verstrekt door Frans Maessen, tel. 04752-1995.

N.B. Alle artikelen kunnen tegen vermelde gereduceerde prijzen ook afgehaald worden.

**SUCCULENTARIUM**

Na betaling van de toegangsprijs kunt U op de Flevohof, gelegen in Oostelijk Flevoland, het Succulentarium en vele andere bezienswaardigheden bezoeken. De Flevohof is dagelijks geopend.

## EVENEMENTEN in 1983

- 20 augustus : Ruil- en verkoopbeurs te Etten-Leur  
27 augustus : Ruilbeurs te Zutphen  
3 september : Ruilbeurs te Nijmegen  
10 september : Ruilbeurs van het Noorden  
24-25 sept. : 3-LK te Houthalen  
29-30 sept. en  
1-2 oktober : FF'83 (Flora en Fauna) expositie in de Rijnhal te Arnhem.  
16 oktober : Ruilbeurs Cactusflora

## NOTULEN VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING GEHOUDEN OP ZATERDAG 28 MEI 1983 IN DE REEHORST TE EDE.

1. Om 14.10 uur opent de voorzitter, de Hr. Rubingh, de vergadering.
2. De Notulen van de Algemene Ledenvergadering 1982, zoals gepubliceerd in Succulenta juni 1982 worden onveranderd goedgekeurd.
3. Correspondentie en mededelingen.  
Binnengekomen stukken die van interesse zijn voor de leden worden normalerwijze in het gele inlegvel verwerkt. Verdere correspondentie is er niet te melden.  
De secretaris bericht dat in het afgelopen jaar in België twee nieuwe cactusverenigingen zijn opgericht.  
Zeven afdelingen hebben hun afvaardiging schriftelijk bevestigd. Vele afgevaardigden blijken niet te weten dat een schriftelijke bevestiging vereist wordt (art. 39 H.R.).  
Volgend jaar zal dit bij de aankondiging van de ledenvergadering apart vermeld worden.
4. Jaarverslag secretaris.  
In plaats van een jaarverslag geeft de secretaris een overzicht van de belangrijkste verrichtingen en resultaten van de afgelopen drie jaar.
5. Financiële verslag 1982.  
De penningmeester licht de cijfers, vermeld in het meinumner van Succulenta, toe. De financiële positie van onze vereniging is in 1982 goed gebleven. Hij stipt de belangrijkheid van de inkomsten via het Clichéfonds en de afd. Verkoop (incl. oude jaargangen) aan. Een grote meevaller waren de uitgaven voor het tijdschrift.
6. Verslag kascontrolecommissie  
Het verslag van de Kascontrolecommissie, de Heren Link en Elsendoorn, wordt voor-gelezen. Ze hadden de bescheiden in orde bevonden en vermeldden dat de balans 1982 een juist beeld geeft van de stand van zaken. Ze stellen de vergadering voor de penningmeester volledig te dechargeren, hetgeen onder applaus geschiedt.  
De nieuwe kascontrolecommissie zal gevormd worden door twee leden van de afdeling Gooi- en Eemland.
7. Begroting 1983  
De begroting 1983 wordt onveranderd aanvaard. De vergadering stemt in met het handhaven van de contributie voor 1984 op f 35,- (voor leden wonende binnen de Benelux), maar verleent machtiging aan het bestuur om na verkregen toestemming van de Ledenraad de contributie zonodig met maximaal f 5,- te verhogen.
8. Bestuursverkiezingen  
Aftredend waren de Heren Rubingh, Bercht, Jamin en Maessen. De Hr. Rubingh had zich niet herkiesbaar gesteld. Voor de functie van voorzitter had het bestuur kandidaat gesteld de Hr. H. Koningsveld. De andere drie bestuursleden waren herkiesbaar.  
Er waren geen andere kandidaten gesteld. Zonder tegenstemmen wordt de Hr. Koningsveld verkozen tot voorzitter. De Hr. Bercht wordt herverkozen tot secretaris en de Heren Jamin en Maessen tot algemene bestuursleden.  
Uit de vergadering kwam wel het verzoek naar voren het rooster van aftreden te wijzigen zodat voorzitter en secretaris niet tegelijk aftredend zijn. Aan dit verzoek zal voldaan worden via een voorstel op de eerstvolgende Ledenraadsvergadering.

9. Na de pauze, die duurde van 15.00 uur tot 15.45 uur, wordt de propagandafilm vertoond. Alhoewel het de persoonlijke benadering van zijn hobby door een liefhebber is, geeft deze een prachtig inzicht in de beoefening van en het plezier in onze liefhebberij. De film wordt enthousiast ontvangen. Een groep enthousiastelingen uit het noorden des lands is inmiddels ook gestart met het samenstellen van een film over onze hobby, waarbij alle aspecten (ook vensterbankcultuur, zoals gevraagd wordt) aan de orde zullen komen.

10. Verslagen der instellingen

a. Maandblad

In het algemeen was men zeer tevreden over de uitvoering van het tijdschrift. De redacteur merkt op dat sinds januari 1983 een mattere papierkwaliteit gebruikt wordt, hetgeen het lezen vooral bij kunstlicht gunstig beïnvloedt. (Via deze zou ik de leden cq afdelingen die willen reageren op het voor of tegen van deze papierverandering, willen oproepen dit te doen aan het adres van de secretaris).

Een lid had bezwaar tegen de stellingname van de redactie aangaande importen door het opnemen van enkele artikelen hierover. Een motie zijnerzijds om over de verwerpelijke gang van zaken mbt. importen een brief aan de Amerikaanse ambassade te schrijven vindt geen verdere instemming en wordt dus afgewezen.

b. Ledenadministratie

geen op- of aanmerkingen

c. Bibliotheek

geen op- of aanmerkingen

d. Diatheek

geen op- of aanmerkingen

e. Ruilen zonder huilen

geen op- of aanmerkingen

f. Clichéfonds

Afgelopen seizoen zijn 1020 bestellingen ontvangen. De inkomsten zijn iets gestegen, de uitgaven zijn echter fors gestegen door de aankoop van duurdere soorten. Gestreefd wordt naar een aankoopbeleid van zeldzamere soorten.

g. Buiningfonds.

Het boekje van Korevaar is drukklaar. De Hr. de Graaf verwacht dat het boekje dit jaar zal verschijnen.

De voorzitter dankt al degenen die of op de voorgrond of in de anonimiteit belangeloos bergen werk verzetten ten dienste van onze vereniging.

11. Bij de rondvraag wordt erop aangedrongen het contact met de Belgische verenigingen te verstevigen.

Op een vraag over de toegang tot de Flevohof antwoordt het bestuur dat aan Succulentaleden geen bijzondere reductie verleend wordt.

12. De volgende vergadering zal hoogstwaarschijnlijk plaatsvinden op zaterdag 26 mei 1984.

Als plaats van handeling poogt het bestuur dit te verwezelijken in de Flevohof.

13. De voorzitter, de Hr. Rubingh, bedankt via de aanwezigen de leden voor het in hem gestelde vertrouwen. Hij wenst zijn opvolger, de Hr. Koningsveld, veel succes en draagt de voorzittershamer aan hem over. De Hr. Koningsveld dankt de vergadering voor het in hem gestelde vertrouwen bij zijn benoeming. De Hr. Leive spreekt tenslotte de Hr. Rubingh toe. In een overzicht memoreert hij alle voorgangers van deze 8e voorzitter. Ter herinnering biedt hij de scheidende voorzitter een pentekening aan van Trichocereus rubinghianus, gemaakt door Carla Wolters.

14. Omstreeks 17.15 uur sluit de Hr. Koningsveld de vergadering.

Aanwezig waren 7 bestuursleden en 22 (afgevaardigde) leden.

L. Bercht, secretaris.

## MAMMILLARIA—LIEFHEBBERS

Speciaal voor de Mammillaria-liefhebbers: Mammillaria, Namen en Locatie, van de hand van Kees van Gils. In deze brochure van ruim 40 pagina's geeft de samensteller een alfabetisch overzicht van alle Mammillaria-namen, ook de synoniemen. Voor deze laatste categorie wordt aangegeven bij welke soortnaam ze horen. Voorts worden de vindplaatsen vermeld, alsook de veldnummers van Lau en Reppenlagen.

De brochure is te bestellen bij Kees van Gils, Cellostraat 23, Etten-Leur door overmaking van f13,-- op postgiro 3516081. Het bedrag is inclusief port- en verpakingskosten. Van elke verkochte brochure wordt f2,50 beschikbaar gesteld aan de Mammillaria-werkgroep van Succulenta.

### Cactusweelde

De Vlaamse cactusvereniging Cactusweelde biedt aan volledige jaargangen van haar tijdschrift Cactus voor de prijs van 100 Bfr. per jaargang. Uitzonderd de jaargangen 1981 en 1982. Bestellingen kunt U doen bij de Heer W. van Maele, Hanestraat 145, B-9360 Buggenhout, België

### AFDELINGSNIEUWS

Afd. Dordrecht

4 augustus: buitenvergadering

Afd. Eindhoven

1 augustus: Praatje over bestuiving en zaadwinning bij cactussen en vetplanten door de Hr. Sterk.

Samenkomst: de Schalm, O.L. Vrouwedijk 31 te Veldhoven.

Aanvang: 20,00 uur

Afd. Rijn- en Delfland

28 juli : kasexcursie bij eigen leden

Vereniging Grusonia

12 augustus: Lezing van de Hr. Neut over Parodia

Samenkomst: Zaal Don Bosco, Pastoriestraat te Torhout. Aanvang: 20.00 uur

Vereniging Lophophora

8 augustus : Bestrijdingsmiddelen e.a. door Saverweyns

### 3-LANDEN KONFERENTIE TE HOUTHALEN OP 24 en 25 SEPTEMBER 1983

Het programma van de 3-LK staat afgedrukt in het meinummer. Er bestaat nog gelegenheid zich als deelnemer te laten inschrijven tot 30 juli bij: Mevr. J. v.d. Ven- v. Gerwen, St. Janstraat 51, 5507 NB Oerle. Tel.: 04905-1207

### OPEN DAGEN VU-hortus

Op 30 juli, 27 augustus en 24 september is van 9 tot 16 uur de Hortus van de VU in Amsterdam opengesteld voor publiek. Zie verder de aankondiging in het juninummer van Succulenta.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

### A. N. BULTHUIS EN CO.

3945 BC Cothen - Groenewoudseweg 14

Sortimentslijst wordt na storting van f 1,-  
toegezonden. Girorekening 124223.

's Zondags gesloten

Postbus 12 - Tel. 03436-1267

Cactus-liefhebbers  
Voor cactussen en succulenten  
**J. SPEYCKEN**

Speciale hobby-planten voor  
hobby-prijsjes vindt U bij  
Cactus- en hobby-kwekerij  
**J. SPEYCKEN,**

Maasstraat 12,  
5871 AV Broekhuizenenvorst.  
Tel. 04763 - 1762

## RUILBEURS VAN HET OOSTEN

27 augustus 1983: Ruil- en verkoopbeurs van de afdeling IJsselstreek in de Hanzehof te Zutphen. Aanvang 11.00 uur, einde 15.30 uur. Het is mogelijk van te voren tafeluimte te reserveren (tot 20 aug). Daartoe vult u op een girobetaalkaart of een bankcheque het bedrag van f 3,-, het aantal gewenste meters en uw handtekening in. Verder **niets** invullen!

Zendt uw kaart of cheque voor 20 augustus a.s. aan: A. Melcherts, Molenstraat 82a, 7581 BR Losser. Na ontvangst wordt u een bevestiging/reserveringsbewijs toegezonden.

De tafelhuur f 2,50 per meter dient u contact op de beurs te betalen.

Beurscommissie afd. IJsselstreek.

## VERSLAG VETPLANTENMARKT TE AMSTELVEEN.

Op zaterdag 23 april organiseerde de afdeling Amsterdam alweer voor de derde keer een markt voor succulente planten in de "Groenhof" in Amstelveen. Ook dit keer een succes, met boven de dertig verkopende deelnemers en een goede publieke belangstelling. Niet verwonderlijk overigens in een winkelcentrum op die dag. Alhoewel het pas de derde keer was, begint het voor de afd. Amsterdam al een traditie te worden. Daar komen we dan ook volgend jaar op terug.

K.F. Zaunbrecher Amsterdam.

## VERSLAG TENTOONSTELLING TE BAARN.

"Met veel succes heeft de afdeling Gooi en Eemland deelgenomen aan de Orchideeëntentoonstelling, die van 20 tot 25 mei j.l. in het Catonspark te Baarn heeft plaatsgevonden. 6 leden van onze afdeling: de Dames Heyens en Rademaker en de Heren Alberts, van Beek, Krijnen en Rubingh hadden een groot aantal prachtige cactussen en vetplanten van hun collecties tijdelijk afgestaan. Hun planten, waaronder veel bloeiende, waren smaakvol tentoongesteld op 6 verschillende tafels. De ca. 11.000 bezoekers van deze tentoonstelling hadden veel aandacht en bewondering voor deze prachtige inzending van Succulenta. Dank zij de medewerking van de kwekerijen Morcus uit Maasdijk en Ubbink uit Aalsmeer, werden de bezoekers in de gelegenheid gesteld fraaie cactussen te kopen, waarbij hen ook werd verteld, hoe de planten behandeld moeten worden om ze in bloei te krijgen".

H.G. Krijnen.

## DER KAKTEENLADEN

Verzendhandel

hobbybenodigdheden  
boeken



## AUTOMATISCHE RAAMOPENERS VOOR KAS EN BROEIBAK

(zonder elektrische stroom)

- |                       |  |                 |
|-----------------------|--|-----------------|
| <b>SOLARVENT</b>      | sluit/opent bij ca. 18° C - 24° C. heft max. 5,5 kg; opening 14-19 cm; met handleiding in het duits  | <b>DM 94,-</b>  |
| <b>GENESIS</b>        | raamopener, voor alle Alu- en houten kassen, zaaibakken; sluit/opent bij ca. 13° C - 30° C; heft max. 6,8 kg; opening tot ca. 30 cm; montage zonder boren; nederl. handleiding | <b>DM 108,-</b> |
| <b>VENTOMAX</b>       | sluit/opent bij ca. 13° C - 30° C; heft max. 7 kg; opening 45 cm; montage zonder boren; nederl. handleiding  | <b>DM 84,-</b>  |
| <b>Spiro ROSTFREI</b> | met ingebouwde thermometer; montage zonder boren; sluit/opent bij ca. 13° C - 30° C; heft max. 7 kg; opening ca. 45 cm; nederl. handleiding                                    | <b>DM 99,-</b>  |

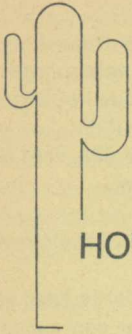
Alle prijzen minus 13% BTW vermeerderd met porto/verpakking; levering tegen vooruitbetaling na toezending van de rekening.

Jörg Köpper

Lockfinke 7

D-5600 Wuppertal 1

W-Duitsland



## HOVENS cactuskwekerij

Spec. kwekerij voor hobbyisten en verzamelaars  
Een plantenlijst wordt op Uw verzoek gratis toegestuurd  
Wij ontvangen regelmatig nieuwe cultuurimporten voor de verkoop  
Geopend van maandag t/m zaterdag van 9-18 uur.

Markt 10, 5973 NR Lottum Tel. 04763-1693  
Lottum vindt U, E3 richting Venlo afslag Venray  
Grubbenvorst - Lottum.

### VERSLAG VAN DE CACTUSTENTOONSTELLING VAN 12 T/M 15 MEI.

Een druk bewandeld levenspad gaat meestal niet over rozen. Dat rozen en cactussen enige verwantschap hebben zou ons dan ook niet verbazen, want hoewel de tentoonstelling uiteindelijk een succes werd, was de gang naar dit succes bezaaid met klemmen en voetangels. Omdat de voorbereiding nogal enige tijd vergt was men dan ook reeds op tijd begonnen; eind november 1982. Een brief ging weg met de bestemming gemeente Tilburg omtrent een vergunning voor het houden ener tentoonstelling op Hemelsvaartdag en de zondag daarna. Toen na 1 januari van 1983 nog niets vernomen was en men ter informatie uittrok naar het gemeentehuis, bleek de brief nog niet eens bekeken, want de desbetreffende ambtenaar was ziek, maar geen nood: mei was nog ver. In februari zou in de raad de vergunning ter sprake komen. De behandeling werd een week uitgesteld vanwege Carnaval. Ondertussen zat de Hr. de Kluys ons achter de broek, want die man wilde onderhand spijkers met koppen slaan. Hoera, eind februari kwam de vergunning binnen. De reeds lang gevormde tentoonstellingscommissie (bestuur en 6p.) kon beginnen. 23 Personen hadden beloofd planten te zullen inzenden. Uiteindelijk zouden dat er 21 worden. Een arrangeur werd aangezocht en allerlei benodigheden voor de tentoonstelling werden aangeschaft c.q. vervaardigd. Als een donderslag bij heldere hemel kwam eind maart het bericht van Economische Zaken, dat de vergunning vernietigd werd en we derhalve strafbaar waren als we een tentoonstelling hielden. De totale investering bedroeg op dat moment reeds meer dan f 1600,-. Een ijlings opgeroepen advocaat werd om raad gevraagd; kon niets anders zeggen dan, dat Economische Zaken gelijk had en berekende ons prompt f 59,- voor zijn advies. Op het gemeentehuis bereikte ons gejammer het oor ener ambtenaar, die het hoofd schudde en het verder liet voor wat het was. Hoewel we niet meer hoopten op succes werd er toch een tweede onderhoud aangevraagd bij den heer Driessen, wiens oor heel wat gewilliger (en tevens ook machtiger) bleek dan bij zijn voorganger. De vergunning (althans een nieuwe) zou er komen, een paar dagen voor de tentoonstelling, zodat het Economische Zaken onmogelijk was gemaakt om nog in te grijpen. Toen pas bleek wat voor een explosieve kracht er in onze vereniging schuilt. Met man en macht werd er gewerkt. De reclame draaide op volle toeren; de borden voor de bewegwijzering werden geschilderd; wagens reden af en aan door de stromende regen om overal de planten op te halen. Enkelen van ons waren zelfs niet te benauwd om met een levensgrote Opuntia te gaan stoeien in de huiskamer van een van onze leden. Ondertussen was de timmerploeg bezig de eerste vormen te geven aan onze tentoonstelling. De dag voor de opening waren een tiental personen bezig de juiste lijn aan te brengen en stond iedereen versteld van het schildertalent van Cees Haans, die zwart plastic kon omtoveren tot hemelsblauwe luchten. 's Avonds rond tien uur was de tentoonstelling letterlijk en figuurlijk âf! Tevreden over het resultaat ging men naar huis en toen ..... Toen kwam de regen. Met bakken goot het eruit, maar dit verhinderde niet, dat we de eerste dag zowat 950 bezoekers mochten ontvangen. Het deed ons goed links en rechts complimentjes te horen. De tweede dag was de slechste:

200 man. De derde dag: 300. En als klap op de vuurpijl op zondag: meer als 1200. Een niet verwacht succes was de loterij, die bijna 7600 loten heeft verkocht. De mannen, die daar surveillance hadden, hadden het razend druk. In totaal hebben zich 21 mensen van de vereniging beschikbaar gesteld om tijdens deze dagen te helpen waarvoor we ze zeer dankbaar zijn. We lieten een zeer verbaasde hr. de Kluys achter, toen we het zondagavond klaar speelden om voor half elf de zaak weer helemaal brandschoon op te leveren. Dit was niet in de laatste plaats te danken aan iemand uit Haaren, die een halve "kuup" zand in één keer op zijn "spaaï" deed. God, wat kon die mens zweten. Raaymakers en Cees Haans meenden eerst nog, dat door water te spuiten de boel beter opgeruimd kon worden, maar daar kon goddank nog een stokje voor gestoken worden. De heren had niets meer bereikt dan dat ze zichzelf nat hadden gespoten en enkele honderden liters water hadden vermorst. Terugkijkend op deze wel zeer succesvolle tentoonstelling waarop we 2565 personen mochten verwelkomen uit binnen- en buitenland, wil ik nogmaals alle personen danken, die dit waar gemaakt hebben. Zij hebben laten zien, dat onze vereniging niet zó maar een vereniging is in het "zuiden des lands", maar een vereniging met een Hart. En dit maakt, dat ik met een tevreden gevoel mijn verslag beëindig.

J.Vrenken.

P.S.:

Op 9 juni 1983 bereikte ondergetekende nog een schrijven van de gemeente Tilburg, dat er toestemming verleend zou worden voor het plaatsen van bewegwijzering in Tilburg voor de tentoonstelling van 12 t/m 15 mei ..... Zou dat volgend jaar zijn ?

\* \* \*

### **Cactuskwekerij LAKERVELD**

**Lakerveld 89 Lexmond**  
(tussen Lexmond en Meerkerk)  
Tel. 03474-1718

NU verkrijgbaar bij  
**CACTUSKWEKERIJ LAKERVELD**  
Discocactus in div. soorten  
Arrojadoa's, grootbloemige  
Mammillaria's, Pediocactus  
simpsonii exc.  
**Haast U, de voorraad is beperkt.**

### **UBINK C.V.**

*gespecialiseerd in cactussen*

Mijnsherenweg 18-20 Telefoon 02977-26880  
1433 AS Kudelstaart AALSMEER (Holland)

*Geopend: vrijdag van 13-17 uur  
zaterdag van 9-12 uur*

### **Planten en Cactussenhandel**

**A. VAN ACHTHOVEN & ZN.**

Wij bezitten een zeer grote collectie cacteeën. Uniek in Amsterdam!  
Regelmatig uitbreiding van ons assortiment.

Singel-Bloemmarkt t/o 528 (Geelvinksteeg), Amsterdam. Tel.: na 18.00 uur 020-101641.

**PLANTENHANDEL A. H. Abels.**

Grootste gesorteerde zaak in Noord Holland in cactussen en succulenten.  
In- en verkoop.

Singel-Bloemmarkt t/o 494-496.  
Amsterdam. Tel.: 020 - 227441.



# VRAAG EN AANBOD

**Aangeboden:** wegens ruimtegebrek aangeboden: Vele soorten cactussen. Liefhebbersprijzen. Geen verzending. Bezoek na afspraak: Tel. 05296-2284. A.B. Pullen, Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen (Ov).

**Te koop:** Muurkasje ijzer/polybeglazing 2 x 3 x 2 m. Cactussen div. 400 stuks groot en klein. Electr. regelb. ventilatoren, waterpomp, div. boeken en jaargangen Succulenta. Liefst in een koop. Prijs n.o.t.k. H. van Vliet, Meidoordreef 53, Krimpen a/d IJssel. Tel.01807-12413.

**Te koop:** 3 delen White and Sloane, inlichtingen na 4 uur. J. Vogelsang, Koningsspijl 16, Sneek. Tel.05150-19382.

**Gevraagd:** Wie kan mij helpen aan winterberging van een 16 jaar oude Agave in de omgeving van Zwolle. Ik ben gaarne bereid een vergoeding te doen toekomen. H. Hasselt, Bolksbeek 19, 8033 CM Zwolle. Tel.038-539261.

**Gezocht:** Kontakten met liefhebbers van Neochilenia's, Islaya's, en Copiapoa's. S. Kooij, Groeneveld 4, 2203 BP Noordwijk. Tel.01719-12903.

Schriftelijke opgaven voor het septembernummer moet voor 15 augustus bij mevr. Smit zijn. Leden van Succulenta hebben per jaar recht op één gratis advertentie in deze rubriek. Alleen advertenties de liefhebberij betreffende worden opgenomen.

**Gezocht:** 1) Jacobsen. Handbook of Succulent Plants. 2) Adressen van mensen en/of kwekers in Zuid-Afrika gespecialiseerd in andere succulenten alsook alle informatie daaromtrent. 3) Zaden, stekken, literatuur over Haworthia's. Alles tegen vergoeding. Danhieu Luk, Bergomsestraat 48, 3170 Herselt, België.

**Gezocht:** Wie kan mij tegen vergoeding aan stekjes van de volgende wit bloeiende Rebutia's helpen: eos R.333; hybride "Meisterstück" en de hybride albiflora x heliosa. A. v.d. Sluijs, Valeriusstraat 9, 6411 TH Heerlen.

**Oproep:** Wil de heer Wolterbeek J. zijn adres aan RZH doorgeven. Op zijn giro overschrijving staat geen adres. H. Leusink, Griftweg 15, 6745 XD De Klomp. Tel. 08389-1794.

**Cactussen**  
**Aloes**  
**Coniferen**  
**Tillandsias**  
**Uitzonderlijke boeken**  
**Succulenten**  
**Bromellias**  
**Over diverse onderwerpen**  
**Exotica**  
**Kamerplanten**  
**Epifyten**

**NATUUR & BOEK Elandstraat 58**

## karlheinz uhlig - kakteen

053 KERNEN i.R. (Rommelshausen)  
W.-Duitsland LILIENSTR. 5



**Aanvulling plantenlijst 1982/83**

	DM	DM
Ariocarpus retusus	25,-	35,-
Ferocactus gracilis	26,-	30,-
Rebutia violaciflora	4,-	
archibueningiana	5,-	
rutida	5,-	
Turbincarpus polaskii	8,-	12,-
klinkerianus	8,-	10,-

Openingstijden kwekerij: dinsdag tot vrijdag  
8-12 uur, 13.30-17 uur, zaterdag 9-12 uur.  
Van mei tot september sluiten wij vrijdag pas  
om 18.30 uur.

Foto's van  
de schrijver



*Discocactus placentiformis*



*Coleocephalocereus fluminensis* var. *braamhaarii*

Foto's op blz. 152

1. *Discocactus placentiformis* in habitat
2. *Idem*, een sterker bedoornd exemplaar
3. Een *Discocactus placentiformis* met een dubbel cephalium
4. *Coleocephalocereus fluminensis* var. *braamhaarii*
5. Aldaar ook voor komende bosbloemen, "ananas"
6. Een zich vertakkende *Cereus*, op een rots bij Vitoria

voor de reis in 1980. De mogelijkheid deed zich voor om weer gebruik te maken van de gastvrijheid van mijn Braziliaanse vrienden.

Op zekere dag startten wij voor een tweede tocht naar de omgeving van Diamantina. De weergoden waren thans in een veel betere stemming. De tocht verliep, bij een heerlijk temperatuurtje van ongeveer 30°C, voorspoedig. Na overnachting in hetzelfde hotel als het jaar ervoor, gingen we de volgende morgen op weg naar de plaats waar we *Discocactus placentiformis* gevonden hadden. Terwijl we een jaar geleden een spoor van opspattend water achter ons lieten, werden nu wolken van stof op een geheel uitgedroogde zandweg geproduceerd. Zonder moeite werd de plek teruggevonden. De omstandigheden waren nu uitermate gunstig om het gehele terrein af te zoeken. Tussen lage graspolletjes ontdekten we een tiental gelijkuitziende exemplaren met een diameter van 10 tot 15 cm en enkele tot wel 18 cm.

Na een kwartiertje intensief speuren kwamen we op een plek, waar drie Disco's dicht bij elkaar groeiden. Op het eerste gezicht leken ze geheel niet op elkaar. In tegenstelling tot het jaar ervoor, toen geen enkele afwijkende plant gevonden werd, was dit zeer verrassend. Het ene exemplaar was uitzonderlijk dicht bedoorn, terwijl de tweede volkomen identiek was met de reeds vaak afgebeelde *D. tricornis*, hetgeen synoniem moet zijn aan *D. placentiformis*. De derde plant bezat een spiraalvormig verlopende bedoorning en droeg nog geen cephalium.

Zoals reeds door anderen is geschreven, groeit bij Diamantina de soort *D. placentiformis*, welke zeer variabel is. Doch wanneer men deze drie exemplaren naast elkaar ziet, zou men zelfs kunnen denken aan meerdere soorten. Mijn kennis reikt evenwel niet ver genoeg om dit zonder meer te kunnen bevestigen of ontkennen.

Eén van de in 1979 gevonden Disco's heeft in gevangenschap zijn prachtige witte bloemen laten zien. Het tevoorschijn komen van deze bloemen gebeurt op een bijzonder snelle wijze. Nadat ik op een morgen enkele afgeronde bruinachtige knobbeltjes in de wol van het cephalium ontdekte, bleken deze snel uit te groeien. 's Avonds stonden drie prachtbloemen breed uit te pronken. Wil men deze nachtbloeiërs toch bij daglicht bekijken en fotograferen, dan moet men deze planten in de namiddag, als de knoppen op het opengaan staan te wachten, in het donker wegzetten. Op deze wijze "denkt" de Disco dat het nacht wordt en na een paar uur vertoont hij zijn sterk geurende bloemen.

De buitenste bloembladeren zijn enigszins roodbruin gekleurd. De bloem opent zich geheel en heeft een diameter en hoogte van circa 6 cm. De bloembladeren zijn langwerpige en zuiver wit van kleur. Contrastrijk afstekend staan in het midden de fraai geel gekleurde meeldraden opgesteld.

Op de verdere tocht in de buurt van Diamantina ontdekten wij geen Disco's meer die grotere verschillen aan de dag legden dan de hiervoor besproken. De week hierop werd een trip ondernomen naar de kust. De stad Vitória was ons doel. De tocht ging over een goed geasfalteerde weg door bergachtig landschap met af en toe een bijzonder mooie begroeiing. Enkele prachtig rood en wit bloeiende bomen trokken soms meer aandacht dan het verkeer op de weg. Gelukkig viel de drukte nogal mee, zodat we tijdens de rit voldoende konden genieten van de natuur. Af en toe stonden enkele kinderen langs de weg, die fruit en planten verkochten. We stopten een keer om te zien, wat voor soort planten dit waren. Het bleken orchideeën te zijn, die zoals ze vertelden, in de omringende bergen groeiden. Voor enkele

guldens kon men de mooiste uitzoeken, maar helaas het bewaren en verzorgen van deze planten zou te moeilijk zijn.

Tegen de avond hadden we 600 km achter ons en zochten we een onderkomen in een dorpje in de buurt van de stad Vitoria vlak bij de zee. De eerstvolgende dagen werden doorgebracht aan het strand, waar de zon, hoewel enigszins verscholen achter een lichte bewolking, mijn winters getinte huid in enkele uren omzette in de bekende rode kleur. Daarna kon ik mij alleen nog maar in de zon begeven gehuld in een grote badhandoek. Na deze kennismaking met de tropische zon aan een bijzonder mooi wit zandstrand werd het tijd om eens op onderzoek uit te gaan. We reden de kustweg op en passeerden kilometerslange stranden, waar geen enkele badgast te zien was. De begroeiing was zeer schaars en wij verwachtten in feite hier geen cactus aan te treffen. Maar toch, de scherpe ogen van mijn metgezel ontdekten er wel eentje. Tussen wat graspolletjes en zoutig duinzand ontwaarden we een groene driekantige *Cereus*. De groei vond meest kruipend op de grond plaats. De areolen waren bezet met kleine, stevige dorens. Aangemoedigd door deze onverwachte vondst werd besloten een eind verderop een baai in te gaan, omdat daar wat rotspartijen uit het duinzand omhoog staken. Vaak geven zulke rotsachtige plekken aanleiding tot groei van diverse planten. Het afsterven van oude planten vormt weer de humus voor een volgende generatie en zodoende ontstaat blijkbaar een goede bewaarplaats voor voedsel en water voor diverse soorten.

Na een kwartiertje rijden kwamen we inderdaad zeer dicht bij de baai en gingen te voet verder. De rotspartijen waren veel groter in aantal dan we uit de verte hadden kunnen waarnemen. Sommige waren zeer sterk begroeid en liepen zelfs door tot in zee.

Alhoewel we het hoopten en vermoedden, waren we toch bijzonder verrast, toen we tussen de begroeiing van struiken en bromelia's een aantal cereusachtige cactussen ontwaarden. Zelfs op de naar zee aflopende rotsblokken groeiden nog exemplaren. Bij een wat ruwe zee zullen deze zeker door het zoute water overspoeld worden.

Zoals altijd is het geven van de juiste naam een grote moeilijkheid. De planten groeien half liggend, half rechtop. De exemplaren hadden een diameter van ongeveer 10 cm en het eindstandige, rechtopstaande deel was 40 cm. Aan een zijkant van de kop was een cephalium aanwezig. Bloeiende planten waren niet te vinden, terwijl we ook in deze kuststrook geen andere soorten ontdekten.

Het mee naar Nederland genomen kopstuk werd te zamen met enkele kennis bestudeerd. De conclusie was dat het een nog niet beschreven variëteit is van *Coleocephalocereus fluminensis* (Miquel) Backeberg. Op volgende reizen werden nog meer gegevens over deze planten verzameld. Aan de hand daarvan en het meegebrachte plantenmateriaal heeft Pierre Braun deze planten beschreven als *Coleocephalocereus fluminensis* var. *braamhaarii* (K.u.a.S. 1982, p. 118). Misschien is deze variëteit dezelfde als die Buining en Horst het veldnummer *HU 242* en de provisorische naam *C. fluminensis* var. *vitoriensis* gaven.

## De Hoya's, een nadere kennismaking

J.J. DE MORREE

Bij de soorten van het geslacht *Hoya* is de mate van succulentie niet zo hoog ontwikkeld als we van vele andere vetplanten gewend zijn. Afgaande op het aantal malen dat in de laatste tien jaargangen van Succulenta een Hoya-soort onder de aandacht werd gebracht, lijkt de belangstelling voor dit geslacht niet bijzonder groot te zijn. De heer Walfried schreef in Succ. 1973 p. 137 een bijdrage over *H. bella* en de heer Noltee behandelde *H. carnosa* in Succ. 1974 p. 132 met een mooie dichtbijopname van de bloem.

Zóu het zo zijn dat de succulentofielen in het algemeen de *Hoya's* niet tot de succulente planten rekenen, dan is het schijnbare gebrek aan belangstelling wellicht verklaarbaar. Want in dat geval hoort er over wasbloemen gewoon in een ander soort tijdschrift te worden geschreven. Als we de bekende auteurs Jacobsen en vader en zoon Lamb er in hun respectievelijke handboeken op nalezen, blijken zij wel degelijk de *Hoya's* tot de bladsucculenten te rekenen. Ik kan dit artikel dus verder met een gerust geweten afmaken.

Als we naar *Hoya* als geslacht kijken, blijkt een aantal soorten hangplanten en een aantal klimmers te zijn. Het groeigebied strekt zich uit over een groot deel van het verre Oosten. Men komt ze tegen in India, de Himalaya, China, Indonesië, Nieuw Guinea en Australië. Hoewel ik niet weet in welk biotoop de planten voorkomen, houd ik het erop dat een groot aantal een epifytische levenswijze heeft. Ze groeien dan in de verzamelde humus op takken in de bomen. Ze zijn hierin te vergelijken met de epifytische orchideeën, die zich op de takken van bomen in het tropisch oerwoud vasthechten. Bij veel *Hoya's* zijn op de ranken hechtworteltjes in aanleg aanwezig, die zich in ons klimaat echter niet verder ontwikkelen. Als u toevallig in het bezit bent van een *H. carnosa* kunt u deze uitstulpingen eenvoudig zelf waarnemen.

De opslag van water in de dikke bladeren kan van groot nut zijn in een periode van droogte zoals deze in tropisch oerbos regelmatig voorkomt. De mogelijkheid om een tijdlang zonder water te overleven is bij *H. carnosa* goed ontwikkeld. In de kas van mijn vader groeide vroeger een grote wasbloem tegen een muur. Deze kreeg, evenals de cactussen die het grootste deel van de kas bezet hielden, geen water in de weken dat wij met vakantie waren.

Maar als we van vakantie terugkeerden, bloeide hij enthousiast en verspreide zijn bedwelmend zoete geur. 's Winters, van november tot maart, stond hij koud en droog in de rustende cactuskas en overleefde jaar in jaar uit dit procedé.

Het overvloedig produceren van nektar zag ik elk jaar met gemengde gevoelens aan. Enerzijds waren de honingdruppels lekker maar anderzijds zorgden de afvallende druppels op de Hoyabladeren en op een aantal cactussen voor een goede voedingsbodem voor een irritante zwarte schimmel. Stevig afsprengen met water en de bladeren reinigen met spirituswater bleek een probaat middel, maar was wel een vervelend werkje.

Al deze last hadden we echter graag over voor de mooie bloemschermen en de aangename bloemengeur. Zoals de Franse schrijver Proust zich gedeelten van zijn jeugd herinnerde bij de geur van een madeleine-koekje ge-



*Hoya longifolia*

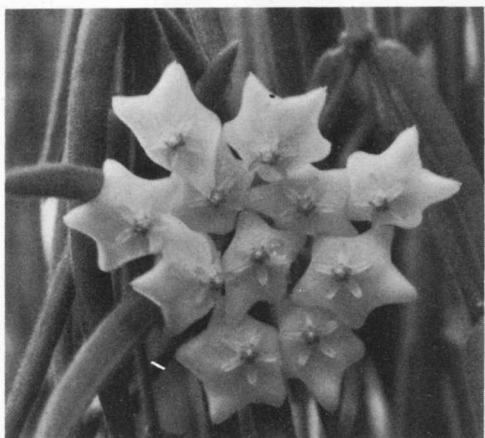
doopt in thee, zo is de bedwelmende geur van de wasbloem voor mij een middel om de cactuskas van het ouderlijk huis in gedachten terug te roepen.

Hoewel u tot nu toe wellicht mocht denken dat dit artikel weer over de alombekende *Hoya carnosa* gaat, is dit niet mijn bedoeling. De foto's bij het artikel duiden ook op een andere inhoud. Het geslacht *Hoya* bevat een paar honderd soorten en enkele daarvan wil ik summier bespreken, om u kennis te laten maken met deze mooie *Asclepiadaceae*. Drie van de vier te bespreken soorten zijn handzame kamer- en kasplanten en de vierde is een forse klimmer. Beschrijvingen zijn in de literatuur maar moeilijk te vinden. In de handboeken van H. Jacobsen en E. en B. Lamb wordt een aantal *Hoya's* slechts summier besproken, waardoor geen wezenlijke bijdrage aan de kennis van dit geslacht kan worden verkregen. Bij de boekhandel Natuur en Boek in Den Haag attendeerde de eigenaresse me op een bijzonder curieus boek. De titel luidt: *Tropica, a color cyclopedia of exotic plants and trees*. De schrijver Graf heeft een lexicon samengesteld, zoals Backeberg

dit deed voor de cactussen, van het merendeel van de tropische plantengeslachten. Het boek bevat bijna duizend pagina's met kleurenfoto's, waarbij elke pagina een vijf- tot tiental foto's bevat. De wat breder georiënteerde liefhebber vindt er vele Orchideeën, Tillandsia's, een zeer grote diversiteit aan succulenten, een hoofdstuk over cactussen, Begonia's, Bromelia's, en noem maar op. Hier trof ik ook een twintigtal foto's aan van Hoyasoorten; kortom een verbazingwekkend boek.

Veel plaatsruimte voor plantenbeschrijvingen heeft deze Amerikaanse aanpak van natuurbeschrijving niet, maar daar zal het boek ook wel niet voor gemaakt zijn.

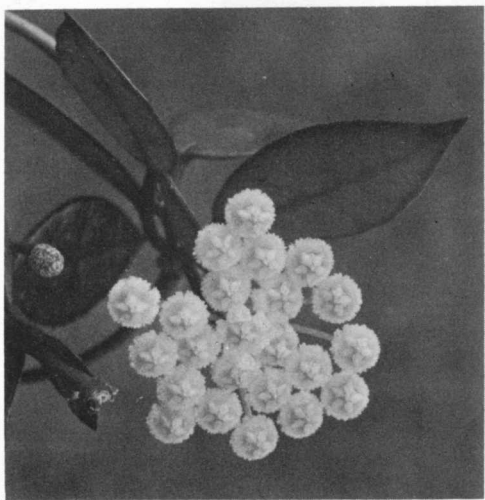
Om met de bespreking van een kleine soort te beginnen, *Hoya longifolia* Wall. is vrij eenvoudig te kweken als hangplant in de kamer. De tot 15 cm lange bladeren geven de plant een sierlijk uiterlijk. De bloeibaarheid is na een eerste aanloopperiode gewillig. De bloemen, die een heerlijke geur verspreiden staan in groepjes van 5-10 stuks bijeen in bloemschermpjes. Het beschrijven van geuren is niet mijn sterkste kant, maar de geur ligt tussen



*Hoya linearis*



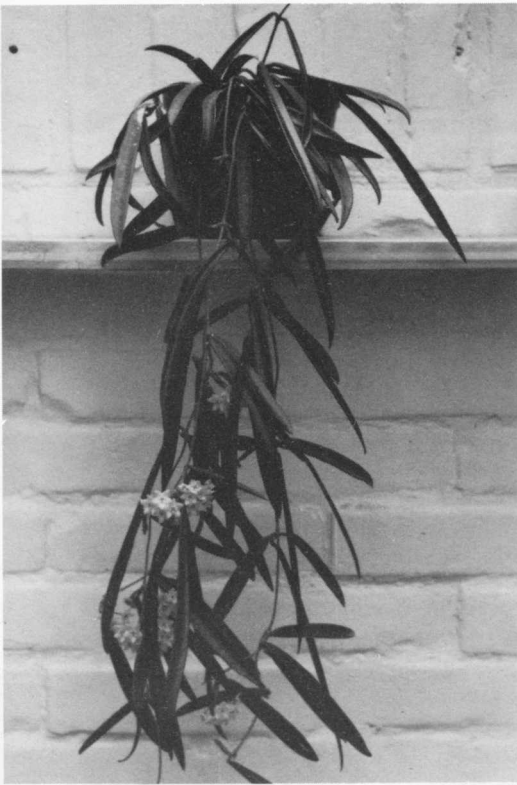
*Hoya australis*



*Hoya micrantha*



*Hoya longifolia*



*Hoya longifolia*



*Hoya micrantha*



*Hoya linearis*



*Hoya australis*

hyacint en kruidnagelen in. De bloemen zijn wit met een rood gekleurde stempelkolom (gynostegium). Terwijl bij *H. carnosa* de kroonbladeren aan de einden zijn omgekruld naar achteren, is dit bij *H. longifolia* niet het geval. De bloemen hebben door een groot aantal celuitsteeksels op de kroonbladeren een donzig uiterlijk.

Een tweede mooie soort is *H. micrantha* met kleine bladeren van 3-4 cm lengte. De bloemschermen bevatten een groot aantal bloempjes zoals op de foto waarneembaar is. De kroonbladeren zijn volledig omgebogen tot aan de bloemsteeltjes, zodat de bloempjes een bolrond donzig uiterlijk hebben. De bloemkleur is crème-wit, zonder paarse of rode vlek op het gynostegium. De celuitsteeksels op de kroonbladeren zijn aanzienlijk grover dan bij de vorige soort. Het is eveneens een heerlijk geurende bloem, waarvan ik de geur niet zal proberen te beschrijven. De plant heeft het 's winters nogal moeilijk met vocht en koude. Al twee maal zijn de wortels bij mij afgerot, omdat ik de verleiding niet kon weerstaan om water te geven in een onverwarmde kamer.

*H. linearis* Wall. is een zeer uitgesproken hangplant uit de Himalaya met zeer smalle blaadjes van 3-5 cm lengte. Typisch aan deze plant is dat de bladeren en de stengels bezet zijn met een vacht van kleine haartjes, wat bij Hoya's niet veel voorkomt. Ook bij deze bloemen wordt door het zijdelings omkrullen van de witte kroonbladeren een dikke bloem gesuggereerd. Een nadeel van deze plant is dat de bloei wat moeilijk tot stand komt door verdrogen van de knoppen, waarvan de produktie toch al niet overvloedig is.

De vierde soort is een plant voor de bezitter van een grote kas of muur in de kamer. *H. australis* R.Br. heeft de groeiwijze van een *Stephanotis* met bladeren die wel een maat groter zijn. De lange ranken hebben om de 15-30 cm een bladpaar, zodat pas een oudere plant een volle aanblik garandeert. De kweekwijze is analoog aan *H. carnosa*. De bloemschermen zijn fors en bevatten rond de 25 bloemen. Terwijl van de eerder besproken soorten de bloemschermen op de foto's zijn vergroot, is het *H. australis*-bloemscherm ongeveer driemaal verkleind. De foto van *H. australis* is overigens niet door mij genomen, maar door François Hogenboom. De witte bloemen zijn zijdelings omgebogen en het bloemoppervlak is volledig glad. Rode vlekken sieren de basis van de kroonbladeren. De bloemen verspreiden ook weer een heerlijke geur en de druppels nectar worden overvloedig geproduceerd. Zelf heb ik de plant niet meer in bezit, omdat hij bij een verhuizing is gesneuveld.

Een *Hoya* die me blijft intrigeren is een plant die ik een paar jaar geleden zag in het Kas-in plantencentrum in Den Haag. De plant leek wat op een *carnosa*, maar de stelen van de afzonderlijke bloemen in de bloemschermen waren bijzonder lang en de bloemkleur was bruinachtig. De bloembladeren waren sterk teruggebogen en het gynostegium stak ver naar voren. Zelf heb ik de plant niet meer kunnen bemachtigen, omdat ik de prijs nogal hoog vond en toen ik besloten had om toch tot de koop over te gaan, was de Hoya verdwenen. Wellicht heeft een van de lezers deze plant in het bezit en weet de naam ervan. Dat zou ik dan graag vernemen.

Literatuur:

H. Jacobsen: A handbook of succulent plants vol. 2.

A.B. Graf: Tropica, a color cyclopedia of exotic plants and trees.

E. and B. Lamb: The illustrated reference on cacti and other succulents.

**Eriocereus arendtii** (K. Schum.) Ritt., 1979  
**Syn. Eriocereus tortuosus** Ricc., 1909

P.N. AARSEN

In het voorjaar van 1978 kreeg ik ongewild een afdankertje. Op het eerste gezicht leek het een armetierige Cereusachtige cactus: een plant met een korte hoofdstam waaruit 3 donkergroene, geribde dunne stammetjes waren ontsproten. Na het verpotten werd de plant in de tuin tussen de Opuntia's geplaatst. Daar de plant tijdens haar verblijf in de buitenlucht nauwelijks was gegroeid, plantte ik haar het volgende voorjaar naast andere zuilcactussen in een met grond gevulde, gemetselde bak in mijn kas. Een stammetje zonder vegetatiepunt werd verwijderd. Het resultaat was overweldigend: in het eerste jaar werden de stammen dikker en groeiden tientallen centimeters. Voorts ontwikkelde zich een nieuwe dikke spruit uit de hoofdstam. In het tweede jaar bloeide de plant gedurende een nacht met 2 witte bloemen van ongeveer 16 cm lang. In de 3 jaren na de verplanting waren de al of niet vertakte, mat-donkergroene stammen uitgegroeid tot een lengte van 2,5 m tot 3 m en een dikte van 3 cm. Ik heb de stammen moeten opbinden, daar ze anders over de grond zouden kruipen.



Boven: Een nog niet opengesprongen vrucht met bloemrest van *Eriocereus arendtii* (K. Schum.) Ritt.

*Eriocereus arendtii* (K. Schum.) Ritt. bij het ochtendgloren. De bloemen openen zich de voorafgaande avond en sluiten zich nu voorgoed.

Foto's van de schrijver

De stammen hebben 6 tot 7 afgeronde ribben, die ter plaatse van de areolen iets verbreed en verheven zijn. Hierdoor hebben de ribben aan hun bovenzijde een iets golvend verloop. Zij zijn onderling gescheiden door een groeve, die in diepte en breedte kan wisselen. Op de bovenste gedeelten van de stammen, waar de ribben meer geprononceerd zijn, zijn de groeven nauwer en dieper dan op de onderste gedeelten. Op deze laatste tekent de groeve zich af als een 1 mm brede, minder doffe lijn, die een min of meer slingerend verloop heeft naar gelang de onderlinge afstand tussen de areolen langer of korter is. Ter plaatse van de areolen zijn de ribben immers breder. De ronde tot ovale areolen (diameter ongeveer 7 mm) zijn wit-wollig. Hieruit ontspringen spreidend 7 tot 11 priemvormige doornen, in lengte variërend van 5 tot 25 mm. Meestal is 1 centrale doorn duidelijk te onderkennen, doordat deze aanzienlijk langer is dan de overige doorns. Wanneer 2 centrale doornen per areool voorkomen, dan is er één naar boven en één naar onder gericht. De lengte van de centrale doornen wisselt van 30 mm tot 40 mm. Alle doornen zijn aanvankelijk aan de boven- en onderzijde donkerbruin, gescheiden door een lichter, beige gedeelte. Bij het ouder worden verbleken zij, zodat alleen de top nog donkerbruin is. Op sommige plaatsen echter worden of blijven 1 of 2 naar boven gerichte randdoornen geheel donkerbruin.

De 15 tot 16 cm lange bloemen hebben een bloembuis van ongeveer 7 cm, die verspreid 1 cm lange, groene, lancetvormige schubben draagt. De oksels van de schubben zijn behaard. De smalle buitenste bloembladeren zijn groen, en de bredere binnenste wit (zie foto 1). De bloemen zijn zelffertil. Foto 2 toont een bolronde, rode vrucht, die bezet is met kortbedoornde areolen, gelegen op kegelvormige verhevenheden. De doorsnede van de vruchten is 3 tot 4 cm. Wanneer zij rijp zijn, springen zij aan de zijkant open, meestal dwars. De droge bloemrest valt niet van de vrucht. De 2 mm grote zaden zijn dofzwart en zijdelings afgeplat. De vorm is te vergelijken met een jakobijnemuts, waarvan de opening wordt gevormd door het verdiepte hilum. Rond deze 'opening' bevindt zich een walvormige verdikking.

Daar aan de stammen geen luchtwortels voorkomen, kan deze nachtbloeier niet tot het geslacht *Selenicereus* behoren. Andere nachtbloeiers met slanke, geribde stammen zijn de *Monvillea's*, *Harrisia's* en de *Eriocereus*-soorten. Bij de typische *Monvillea*-soorten zijn echter de bloembuizen slanker en de vruchten gladglanzend van oppervlak. De beschreven plant zal dus een *Harrisia* of een *Eriocereus* moeten zijn. De planten van deze laatste geslachten hebben vele kenmerken gemeen. Een verschil is dat de *Harrisia*-vruchten geel of oranjerood van kleur zijn en bij rijpheid niet openspringen, zoals de rode *Eriocereus*-vruchten. Britton en Rose (The Cactaceae, vol. 2, 1920, p. 147) en Hunt (The genera of the cactaceae, 1967, p. 445) beschouwen dan ook de geslachtsnaam *Eriocereus* synoniem met *Harrisia*.

De kenmerken van de onderhavige plant gelijken op die van *Eriocereus arendtii* (K. Schumann, 1894) Ritter, 1979, syn. *Eriocereus tortuosus* Riccobono, 1909. Een duidelijke afbeelding van de bloem, vrucht en stam staat in het boek van Britton en Rose, The Cactaceae, vol. 2, plate XXI, onder de titel *Harrisia tortuosa*. Volgens Ritter (Kakteen in Südamerika, band 1, p. 243) zou deze afbeelding niet juist zijn; de bloem zou te groot zijn en de groeven tussen de ribben te nauw. Deze kritiek is volgens mij ten onrechte, daar Britton en Rose in de tekst vermelden dat de bloemen 12 tot 15 cm lang zijn en voorts dat de afbeelding gecultiveerde planten be-

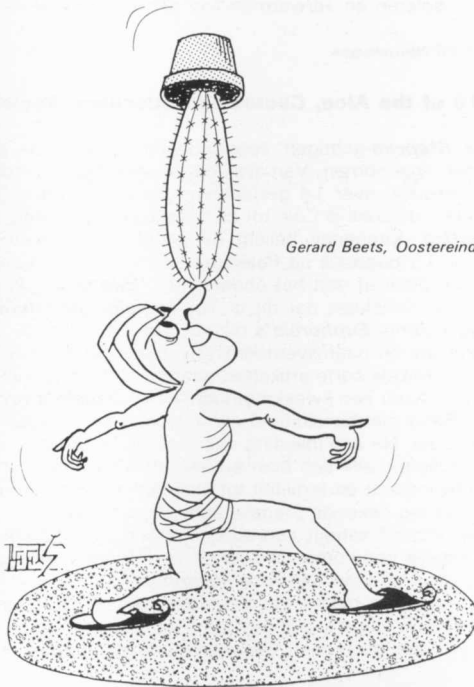
treft. Bij dergelijke planten, zo ook bij mijn plant, zijn de ribben aan de bo-  
voneinden van de stammen sterker geprononceerd, waardoor de tussenlig-  
gende groeven nauwer zijn.

De natuurlijke locatie van deze *Eriocereus* is volgens Ritter gelegen in de  
landendriehoek Uruguay-Argentinië-Brazilië. In Australië, waar zij evenals  
de *Opuntia's* is geïmporteerd, vormt zij een plaag voor de landbouw.

Duinoordstraat 36, 2023 WD Haarlem

**Rectificatie:** In het artikel *Matucana aureiflora*, Succulenta no. 6, 1983  
p. 136 moet in regel 14 *M. aureispina* vervangen worden door *M. aureiflo-  
ra*.

## Cartoon



Gerard Beets, Oostereinderweg 359, 1432 BT Aalsmeer

## TIJDSCHRIFTEN

**Kakteen und andere Sukkulente 33** - 10, okt. 1982

*Mammillaria boolii* siert de voorplaat van dit nummer. G. Fritz bespreekt *Mammillaria pen-  
nispinosa*. Tips voor het isoleren en verwarmen van kassen worden gegeven door R. Hart-  
mann. P. Braun geeft de nieuwbeschrijving van *Cleistocactus horstii*, een nieuwe soort uit  
Mato Grosso do Sul, Brazilië. K.W. Beisel beschrijft de vondst van een - tot nu toe ongedeter-  
mineerde -succulente plant uit de familie der Simaroubaceae. Bijdragen tot de cultuur van  
chlorophylloze cactussen worden verstrekt door O. Sadovsky. R. Grüber is toe aan deel 2 van  
zijn reisverhaal uit Venezuela. *Echinocereus dasyacanthus* en zijn variëteiten worden bespro-  
ken en afgebeeld door G. Frank. Het enten en bewortelen van importplanten wordt besproken  
door R. Oeser.

### Kakteen und andere Sukkulenten 33 - 11, Nov. 1982.

Op de voorplaat van deze aflevering staat een foto van *Echinocereus viridiflorus*. F. Strigl stelt zich de vraag wat *Gymnocalycium vatteri* eigenlijk is. B. Potocki-Roth schrijft over cactussen als doders van insecten. W. van Heek en R.J. Paul geven de nieuwbeschrijving van *Arrojadoa eriocalis* var. *albicoronata*. In zijn artikelenreeks voor beginners behandelt E. Kleiner het gebruik van succulenten als hangplanten. *Wilcoxia posegeri* is het onderwerp van H.D. Reineke. W. Hoffmann is toe aan deel 5 van zijn serie artikelen over cactussen als gebruiksplanten. Over de oorsprong van het geslacht *Parodia* handelt een opstel van W. Weskamp.

### Kakteen und andere Sukkulenten 33 - 12, Dec. 1982.

Op de voorplaat staat *Huernia hystrix* afgebeeld. De rijkdom aan vormen rondom *Parodia aureicentra* wordt besproken door U. Hummel. G. Unger koos als onderwerp het geslacht *Glandulicactus*. H.D. Reineke wijdt een bijdrage aan *Nyctocereus oaxacensis*. Een aantal *Lobivia*'s (*L. schieliana*, *L. quiabayensis* en *L. leptacantha*), waarvan de auteurs denken, dat ze misschien een aparte groep vormen, wordt behandeld door E. Herzog en K.H. Brinkmann. W. Hoffmann is toe aan het zesde deel van zijn serie over cactussen als gebruiksplanten. *Mammillaria guelzowiana* wordt in woord en beeld voorgesteld door U. Köhler. U. Eggli brengt een verslag van het 17de IOS-congres in Wenen. Een praktische tip bij het enten geeft U. Meredig. Reisinpressies uit Brazilië worden de lezers gegeven door G. Heimen en R. Paul. R. Schmied geeft tips t.a.v. isoleren en verwarmen van een kasje in de winter.

A.B. Pullen, Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen

### Excelsa, yearbook nr. 10 of the Aloe, Cactus and Succulent Society of Zimbabwe (1982)

Plowes inventariseerde de *Stapelia*-achtigen voorkomende in Namibië (Zuid-West-Afrika). Hierin zijn ook de synoniemen opgenomen. Van alle soorten wordt de groeiplaats vermeld. Het geheel beslaat 80 soorten verdeeld over 14 geslachten, geïllustreerd met 56 foto's waarvan 16 in kleur. Na uitvoerig veldonderzoek is Cole tot de overtuiging gekomen dat *Lithops elevata* synoniem is aan *L. optica*. Kimberley belicht de plantverzamelaar William Paterson (1775-1810), gevolgd door 15 pagina's uit Patersons reisverslag uit de jaren 1777-79. In dit reisverslag beeldde hij een plant af met het onderschrift "*Stapelia*". Plowes komt na een uitvoerige beschouwing tot de conclusie dat dit is *Trichocaulon perlatum*. Percy-Lancaster bespreekt de 33 soorten succulente *Euphorbia*'s die voorkomen in noord- en oost-Transvaal. Van elke soort wordt groeiplaats en naamsvernoeming vermeld naast andere botanische wetenswaardigheden. 32 foto's. Enkele korte artikeltjes gaan over door de mijt *Eriophyes aloinis* aangerichte afwijkingen in een Aloë, een kweekmethode voor *Stapelia*'s in Zimbabwe en een levensbeschrijving van R.F. Rand met aansluitend een uitvoerig en diepgaand artikel van deze Rand over de flora van Rhodesia. Na een inleiding over hoe de landbouw het evenwicht in de natuur verstoort beschrijft Williams, zelf een boer en alles opschrijvende uit eigen ervaring en waarneming, wat voor een evenwicht en fertiliteit tot stand kwam in zijn Aloë-tuin. Bruyns behandelt zeer uitvoerig twee weinig bekende *Stapelia*-achtigen uit zuidelijk Afrika: *Stultitia miscella* en *Caralluma peschii*. Russell schrijft een stukje historie over *Sansevieria*. Vervolgens gaat zij in op de vier in Rhodesië voorkomende soorten en hun industrieel gebruik, vooral als vezel. Een artikeltje over de groei en bloei van *Aloe suzannae* in een tuin in Rhodesië, verlucht met 6 kleurenfoto's van bloeiwijze en bloem. De bloeiwijze werd 2.39 m lang. Rowley gaat in op de historie van succulenten in Japan, planten die daar voor het eerst werden ingevoerd door Hollanders. Tot slot worden besproken *Sesamothamnus lugardii*, *Adenia spinosa* en *Pterodiscus aurantiacus*.

C.A.L. Bercht, Mauritsshof 124, 3481 VN Harmelen

### INHOUD

Mesembryanthemaceae (XXXIII) - Fr. Noltee en A. de Graaf	142
<i>Lobivia wrightiana</i> - G. Winkler	144
Problemen bij de cultuur van <i>Stapelia</i> -achtigen ( <i>Stapeliaceae</i> ) (Slot) - P. Dekker	147
Oogsten van Cactuszaad - L. Bercht	150
Op reis door Brazilië - 1980 - B.J.H. Braamhaar	151
De Hoya's, een nadere kennismaking - J.J. de Morree	156
<i>Eriocereus arendtii</i> Syn. <i>Eriocereus tortuosus</i> - P.N. Aarsen	161
Rectificatie	163
Cartoon - G. Beets	163
Tijdschriften - A.B. Pullen, C. Bercht	163